

Népdaléneklési verseny

December 7-én rendezik meg a Bartók- és a Kodály-centenárium alkalmából meghirdetett *Röpülj, páva!* népdaléneklési verseny első elődöntőjét, amelyet további hat követ. A versenyt a Magyar Rádió és a Magyar Televízió hirdette meg, s a résztvevők népdalokat vagy népdalfeldolgozásokat tolmácsolnak hangszerek kísérettel vagy anélkül. A vetélkedőn népzenei alkotásaik bemutatásáért vesznek a Magyarországon élő nemzetiségiak is.

Az elődöntőben szereplőket negyvezernél több jelentkező — mintegy háromszáz együttes és hétszáz szólista — közül válogatták ki. Egy-egy elődöntőben öt-hat versenymutatkozik be: szereplésüket az előadói készség és a dal

megfelelő kiválasztása alapján értékeli a zsűri. E testületben népzene-kutatók, néprajzi szakemberek, zeneszerzők, költők és neves előadóművészek vesznek részt. A középdöntőket — amelyek ötvenpercesekre terveznek — a jövő esztendő februárjában közvetíti a rádió. A versenyzők itt újabb programokkal szerepelnek. A döntőre tavasszal kerül sor, s arról a rádió és a televízió kétrészes előadásban számol be. A legsikeresebb szereplők egyórás gálaműsort adnak majd, s azt ugyancsak élő adásban közvetíti a rádió és a televízió a Pataky István Művelődési Központból. A zsűri ekkor adja át a közönségdíjat a legtöbb közönségszavazatot kapott versenyzőnek.

Színház Zalaegerszegen

Zalaegerszeg állandó színháza „Hevesi Sándor Színház” néven 1983 őszén kezdi meg működését — jelentették be a Zala megyei tanács végrehajtó bizottságának keddi ülésén. A volt megyei művelődési központ épületének színházzá történő átalakítása már megkezdődött. Az új kulturális intézmény prózai színház lesz, s társulata Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen, Lenti-ben, Zalaszentgróton és a megye más kulturális központjaiban tartja előadásait. A lehetőségekhez mérten részt vállal a szomszédos Vas megye és Szlovénia magyar lakta területének színházi ellátásából is.

(MTI)

12 dühös ember

A szolnoki színház tájékoztatója Szentesen

Mindannyiunk emlékezetes élménye volt jó néhány éve a moziban, majd a tévében vetített amerikai filmfeldolgozás, melyben tizenkét bírósági ülnök egybehangoz meg, hogyan ítélménye alapján kellett dönteni az apagyilkosságáért vádolott fiú ügyében. A darab elején, egy kivétellel, mindenki bünnök tartja. A mérkőzés állása a kezdő pillanatban: 11:1. Innen már el lehet indítani egy izgalmas játékot, s alig kell más, mint kellő időközönként „kiszámolni” az arányváltozást: 10:2, 9:3, 8:4, majd 6:6 — féldíó! Fordul a menet, zsigorodik az ellentábor: 9:3-nál tartunk pillanatnyi megingás — ismét 8:4, s végül eljutunk — ellenkező előjellel — a kiindulópont-hoz: egy a tizeneggyel szemben!

Reginald Rose, amerikai író, ezzel a szeniálisan kommersz „kiszámolósdival” tartja sakkban a nézők figyelmét. Pedig a darab alig több egy szokványos bűnügyi történetnél, nyomozásnál. A gyilkosság körülményeiről, a gyilkosról, az áldozatról, a tanúkról, tehát mindarról és mindazokról, akik meg sem jelennek a színen — igen sokat megtudunk; de annak a 12 ülnöknek az életéről, vi-

selkedésének motívumairól, akik két óra hosszat unatkozhatnak, bosszankodnak, gyötörődnek, vitáznak előttünk — szinte semmit. Holott ezek határozzák meg, hogyan ítélményeznek egy fiatal ember életét fölött.

A vázlatosan megírt figurák mögé tehát egész életpályát kellett a színészeknek fölépíteniük, hogy minden megnyilvánulásuk hitelessé váljon előttünk. Árkosi Árpád, a szolnoki színház és a szegedi Egyetemi Színház rendezője amatőrként és profiként egyaránt „kijárta” a színészvetés iskoláját. Ráadásul abban a térben, amelyben a darab játszódik, a filmkamera kíméletlenül árukkodó lencséjénél is „elesebb” képből jelennek meg a színészek. (A színházi előadások műfajában ugyan nem ismeretlen az ún. szobaszínház fogalma, de ilyen természetű, tökéletes megvalósítással ritkán találkozunk. A színház és a nézőtér különbsége jóformán teljesen eltűnik. A terem közepén áll a tárgyalóasztal, itt foglalnak körben helyet az ülnökök, s alig távolabb, mintegy az ülnökség második soraként, helyezkednek el a nézők. Így közöttünk, előttünk és ben-

nünk zajlik le a 12 ember idegfejtő összecsapása a vádolt bűnössége vagy ártatlansága ügyében. Beavattottak vagyunk attól a pillanattól kezdve, amikor — az ülnökség bevonulása előtt — hangszórón halljuk a vádat, majd a fölszólítást; dönté-
nünk kell egy emberélet fölött. Így — akarva-akaratlanul — mindennapjaink nyomozó erkölcsi, etikai kérdései fogalmazódnak meg bennünk a vitában: szabad-e lényeges dolgokban formálisan viselkednünk; merjük-e vállalni a többség véleményével szemben az egyetlen kétkedő ellenszentes szerepét; hogyan lehet feltárni az igazságot?

Az eredeti darabban — és a filmfeldolgozásban — a „12 dühös ember” végül is egyöntetűen szavaz a vádolt ártatlanságára. Itt azonban — a rendező merész változtatása eredményeként — nem zárul le az eskütszéki tárgyalás: egy ember nem mondja ki a felmentést. A vita önmagunkkal folytatódik tovább, mindazzal a gyötörő kérdéssel együtt, amivel a 12 dühös ember — és a rendező szembe-
besít minket.

Dr. Kovács Miklósné

A vásárlók igényei

Vékony, könnyed, apró virágmintás, finom színárnyalatokkal készülő porcelán edényeket, étkezőleleteket szeretne látni a kirakatokban, használni a háztartásában a hazai vásárlóközönség. Ez derült ki abból a kérdőíves felmérésből, amelyet a finomkerámiaipari kereskedelmi és ipari formatervező szakemberei végeztek az őszi BNV látogatói körében.

A mintegy 460 kérdőív feldolgozása során hasznos (és váratlan) tapasztalatokkal lettek gazdagabbak a vállalat szakemberei. Egyebek között meglepetésként hatott az a tény, hogy a vá-

sárlók szívesen lemondanak egy-egy funkcionális előnyről, ha esztétikai téren kármentesíthetik őket. Ez azzal magyarázható, hogy az étkezőleletek gyakran ajándékozási céllal vásárolják. Sokan igénylik a megszokott összetétel bővítését: szívesen látnának különböző tartozékokat — hamutartót, virágvázát, gyertya- és szalvétatartót, fűszerkészletet — is, a készlet jellemző mintázatával. A megkérdezettek többsége olyan porcelán edényt szeretne, amely kissé más, mint a többi. Tehát kisebb szériákra lenne szükség, ugyanakkor azonban fontos

kérdés az eltört edények pótolhatósága is.

A kérdőívek elemzői összegezték az igényeket, s a tapasztalatokról tájékoztatták a finomkerámiai gyárakat. A felmérés eredményeit elsősorban az Alföldi Porcelángyár hasznosítja majd; legújabb készletét már a vásárlóközönség igényeinek ismeretében alakítják a gyár formatervezői, szakemberei.

(MTI)

Emlékezés és díjátadás

Kedden leleplezték Buzágh Aladár, 1962-ben elhunyt, nemzetközileg elismert professzor, a hazai kolloidkémia úttörőjének emléktábláját Budapesten, a Puskin utca 11–13-ban, ahol 40 éve működik az általa megalapított kolloidkémiai tanszék. Ez alkalomból ünnepi nyilvános ülést tartottak az MTA kémiai tudományok osztályán, ahol átadták az idei Buzágh Aladár-díjakat. A díjakat dr. Szántó Ferenc, a József Attila Tuda-

Kiállítási napló

Alkotók Szabadkáról

OKTÓBERI TALÁLKOZÓ címmel nyílt meg vasárnap Szeged testvérvárosának, Szabadkának képzőművészeti bemutatója a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában. A szabadkai seregszemle után immár tízedik alkalommal mutatják be a vajdasági képző- és iparművészek, valamint formatervezők friss alkotásait Szegeden. Most tizennyolc szabadkai alkotó 49 művével találkozhatunk.

A jugoszlávai képzőművészet mindig is ismert volt nyitottságáról, humanizmusáról, a hagyományok erőteljes ápolásáról, ugyanakkor a legújabb tendenciák friss asszimilálásáról is. A mostani tárlat a hagyományokhoz híven színes, kifejezőmódozóban gazdag, de tartalmában, művészi színvonalában eléggé heterogén.

Legmagasabb színvonalat a grafika képviseli. Elsősorban Boros György, aki egyszerre keresi a táj szerkesztését, belső törvényeit és alakítja saját elképzeléseit szerint az objektív képet. Sava Halugin fiatal szobrász két lavírozott tusrájza, a Holdjáték és Kútágas az érzékeny és lényegretörő szellemjékének merészsége, a nagy fehér felületek grafikai csöndje, előnyére válnak. Petar Sadri két mezzotinta rajza inkább kísérletnek, mint öntörvényű műalkotásnak tetszik. Szilágyi Gábor az, akinek két lavírozott tájrajza átvezet a festészet birodalmába, hisz két akrill-képe építkezésében, felületmegmunkálásában

e rajzok átírt realizmusához kötődik.

A realizmust, mégpedig a szikár, precíz, síkokra transzponált dekorativitást képviseli Dudás Antal. Ana Bukvic-Ivkovic művein még több a megoldatlan probléma, a kiforratlan művészi és mesterségbeli hiányosság, mipt a végig gondolt és tisztázott alkotói szándék. Igazán a festmények közül csak Petrik Pál áttetsző ragasztóval üveglapra rajzolt sorozata (valóban az illúziótól való megfosztottságot fejezi ki) és Torok Sándor az Elveszett fények nyomába eredő képsorát emelhetjük ki.

A szoboranyag meglehetősen szegényes még akkor is, ha néhány kerámiamunkát is idesorolhatunk. Mestrovics klasszikus örökségén táplálkozva készíti faszobrait Almási Gábor. Kalmár Ferenc köztéri- és épületdíszítő szobrainak tervei ebben a méretben még ötletszinten maradnak. Kalmár Magdolna kissé bunfordi kotlóskompozíciója háttérbe szorul kékre hangolt, jellemekkel felruházott Adám és Éva című korszópárja mellett. Togyerás József és Togyerás Irén kerámia plasztikái egy formaalkotási kísérlet folyamatának darabjai. Vékony Lajos hagyományos edényeket, Sinkovich Erzsébet dekoratív díszkerámiákat készít. Milenko Vukсанovich-Cica faliszőnyege meglehetősen semmitmondó, Alkony című tempereképe viszont tiszta zenei ihletet sugall. A fiatal formatervező Lévy György, ékszeri nemcsak újszerűek, de

tervei — nyakék, karkötő, fülbevaló, brosz — következetes szerkesztési rendet, végigvitt gondolatsort közvetítenek.

A SOLAR '76 ALKOTÓCSOPORT négy tagjának, Lukics Gyulának, Süli Istvánnak, Tatár Tibornak és Takács Gábornak alkotásai-ból a Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában rendeztek kamaratárlatot. A szegedi fotóklub négy éve alakult alkotócsoportja az előző tárlatukhoz képest nem sok előrelépéssel győzött meg bennünket.

Süli és Lukics Meselője vagy Tatár Tibor Guberálója, Zizije vagy Anitája alig több mint érdekes pillanattal felvétel, vagy eszményítő arcmás. Hiányzik a szociófor-tóhoz szükséges azonosulás vagy a reklámhoz elengedhetetlen távolságtartás. Süli István kollekciójából izgalmas lehetne a Vágta és a Autócross-sor, ám ha a Vágta tárom képeinek egy darabját kiemeljük, az elmosódó foltokból alig-alig rekonstruálható a téma, az indító élmény. Mindenképpen ötletes, szellemes és izgalmas a Nézőkép három tablója. Tatár Tibor balett-tematikája és néhány alképe többet mond a női test szépségéről, általánosabb és gazdagabb tartalmakat is hordoz. Lukics Gyula lóvariációi szakmai műhelymunkák. A leg-egységesebb Takács Gábor világa, egy régi temető korhadó kopjafái között a múlt mának szóló üzeneteit képes közvetíteni.

T. L.

A Mozgó Világ Szegeden

Beszélgetés a fiatalok folyóiratáról

Az ifjúsági könyvnapokra a rendezők — a KISZ Csongrád megyei bizottsága, a KISZ Szeged városi bizottsága, a Somogyi-könyvtár, a Művelt Nép Könyvtérterjesztő Vállalat — színes és gazdag programot igyekezett összeállítani. A programon részt vettek a KISZ Központi Bizottság folyóirata, a Mozgó Világ szerkesztőségének tagjai is. Veress Miklós főszerkesztő, Berkovits György rovatvezető, Mányoki Endre munkatárs találkoztak a KISZ-iskolásokkal, a KISZ Csongrád megyei Vezetőképző Központjában. Veress Miklós tájékoztatót a folyóirat létrehozásának történetéről, szerepéről, céljairól. Ez hasznosnak bizonyult, mert kérdésre, hogy ismerik-e a folyóiratot, zömében nemmel válaszoltak a hallgatók. Tájékoztatlanságuk okai díszítődtak a beszélgetésen. A folyóirat mindössze 6 ezer 500 példányban jelenik meg és ez nagyon kevésnek tűnik. Terjesztése egyenletlen, vannak olyan területek, ahol egyáltalán nem lehet kapni.

A lap főszerkesztője többek között elmondta, hogy a

Mozgó Világ hivatott elvi- anyagi-szakmai segítséget, lehetőséget biztosítani a fiatal írók József Attila köré, az Új zenei stúdió, a Fiatal drámaírók Sarkadiköré, a Fiatal fotóművészek stúdiója tagjainak. A lap nemcsak a fiatal értelmiségieké. Mindenkihez szól, azzal a céllal, hogy az irodalom mellett felhívja a figyelmet a többi művészeti ágra, és megszerettesse azokat. Ettől az évtől a Figyelő rovat kibővül: külföldön élő magyar fiatalok munkáit is rendszeresen közli. A tervek között szerepel vita-indító írások megjelentetése a magyar iskolarendszerről. A lap munkatársai bíznak abban, hogy a témákör felkelti az illetékesek érdeklődését.

A program a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola irodalom tanszékén folytatódott, ahol egyetemisták, főiskolások beszélgettek a szerkesztőség tagjaival. A haligatós rendszeres olvasói a Mozgó Világnak, kérdéseik a lap tartalmi munkájára, egy-egy írás mondanivalójára vonatkoztak. Többek véleménye szerint egyes írásokat nem értenek az olvasók. Ezt a szerkesztőség tagjai a fiatal alkotók ideológiai-művészi tapasztatlanságával magyarázták. Ennek ellenére a lap továbbra is helyt ad a tehetséges kezdők műveinek, bízza fejlődésüket. A találkozót jövőre megismétlik Szegeden, több fiatal alkotó részvételével.

Mag Edit

Pályakezdő kutatók konferenciája

Az életfolyamatok szabályozási mechanizmusairól

A KISZ Központi Bizottsága Értelmiségi Fiatalok Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központjának KISZ szervezete az életfolyamatok szabályozásának mechanizmusai címmel tudományos konferenciát rendezett az elmúlt két napon Szegeden, 35 éven aluli fiatal kutatók részére.

A konferencián fórumot biztosítottak a fiataloknak, hogy az Alkotó Ifjúság pályázaton a közelmúltban benyújtott vagy készülő munkájukat ebben a témakörben végzett kutatási eredményüket bemutathassák. A konferencia az alábbi szekciókban

vezette munkáját: a genetikai szabályozás mechanizmusai; anyagcsere-folyamatok szabályozása az enzimek szintjén; biomembránok a szabályozás mechanizmusában; immunológiai folyamatok szabályozása; a nedvke-ringés szabályozási mechanizmusai; elemi, ingerületi jelenségek és hormonális szabályozási funkciók szabályozása; magasabb rendű idegműködés szabályozási mechanizmusai.

A konferencián húsz előadás hangzott el. A szegedi biológusokon kívül tihanyi, budapesti kutatók is részt vettek a tanácskozási munkájában.

FELVÉTELI VIZSGÁRA ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAMOK
indulnak a JATE és TIT városi szervek szervezésében, az alábbi szakpárosításban:
MATEMATIKA—FIZIKA,
MATEMATIKA—POLITIKAI GAZDASÁGTAN,
MAGYAR IRODALOM—TÖRTÉNELEM,
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM—TÖRTÉNELEM,
BOLGIA—KÉMIA,
BIOLGIA—FIZIKA
A tanfolyamra a jelentkezési lapok — november 25-ig — még átvehetők, illetve leadhatók a JATE Dugonics tér 13. szám alatti épületének portáján.